

Ngày 21-3, Thủ tướng Phan Văn Khải đã ký quyết định cho phép các tổ chức cung ứng dịch vụ thanh toán (bao gồm Ngân hàng Nhà nước, ngân hàng, các tổ chức khác được phép làm dịch vụ thanh toán) được sử dụng chứng từ điện tử làm chứng từ kế toán để hạch toán và thanh toán vốn.

Theo đó, chứng từ điện tử phải có đủ các yếu tố qui định cho chứng từ kế toán, đảm bảo tính pháp lý của chứng từ và phải được mã hóa bảo đảm an toàn trong quá trình xử lý truyền tin và lưu trữ. Riêng yếu tố chữ ký phải mã hóa bằng khóa mật mã - gọi là chữ ký điện tử, được xác lập riêng cho từng cá nhân để xác định quyền hạn và trách nhiệm của người lập. Chữ ký này có giá trị như chữ ký tay trên chứng từ giấy.

Ông Trần Đình Duy, Vụ trưởng Vụ kế toán - tài chính, Ngân hàng Nhà nước cho biết từ tháng 5.2002 bắt đầu áp dụng thanh toán điện tử trong ngành ngân hàng. Ngân hàng Nhà nước đã trình Chính phủ về việc sử dụng chứng từ và chữ ký điện tử để hạch toán và thanh toán vốn của các ngân hàng và các tổ chức được làm dịch vụ thanh toán. Đồng thời, phần mềm áp dụng cho thanh toán điện tử do Ngân hàng Nhà nước xây dựng cũng sắp hoàn thiện. Tốc độ thanh toán vốn khi áp dụng phương thức mới này sẽ chỉ còn trong 1 ngày, thay vì 3 đến 5 ngày. Đối với chuyển tiền điện tử giữa các ngân hàng trong phạm vi cả nước sẽ chỉ trong vòng 1-2 giờ.

Chữ ký điện tử là gì?

Chữ ký điện tử (E-Sign) được định nghĩa như sau: là một biểu tượng điện tử hay phương pháp dùng để thay thế chữ ký bằng mực hay chữ ký "ướt" trên các văn kiện hay chứng từ thanh toán (*An electronic signature is an electronic symbol or process that replaces the ink or "wet" signature on a document or promissory note*).

Mỹ là nước đi đầu trong lãnh vực thương mại điện tử (TMĐT) nên từ năm 1991 đã thành lập một nhóm nghiên cứu về chữ ký điện tử vì họ thừa hiểu TMĐT là một điều quan trọng trong nền kinh tế toàn cầu mà chữ ký điện tử là một điều kiện thiết yếu trong nền thương mại kỹ thuật số. Ngày 24.2.1992 nhóm này đưa một báo cáo gồm nhiều chi tiết để làm cơ sở khung cho luật chữ ký điện tử.

Ngày 1.10.2000 Tổng thống Bill Clinton đã ký ban hành Luật chữ ký điện

tử (*Electronic Signatures in Global and National Commerce Act*) gỡ bỏ những cách biệt giữa các bang trong vấn đề này, mặc dù vẫn còn một số bang khác như bang California, Illinois và Utah có luật chữ ký điện tử cho riêng họ, nhưng khi áp dụng ngoài bang hay quốc tế vẫn sử dụng Luật chữ ký điện tử. Sau 11 năm nghiên cứu và tu chỉnh để hoàn thiện bộ luật này chúng ta cũng thấy họ có quyết tâm rất cao và nhận định đúng về tầm quan trọng của nền thương mại điện tử toàn cầu.

"Điều lệ Brussel" của Liên minh châu Âu sẽ có hiệu lực trong tháng 3.2002. Liên hiệp quốc cũng có luật chữ ký điện tử riêng. Với lần tu chỉnh gần đây nhất vào ngày 5.7.2001 của Ủy ban luật thương mại quốc tế, luật này được coi là hoàn chỉnh và áp dụng cho các nước với tên gọi The UNCITRAL Model Law on Electronic Signatures. Nói chung tất cả các luật trên đều khẳng định chữ ký điện tử có giá trị như chữ ký thông thường để tạo thuận lợi cho những người trên toàn thế giới sử dụng TMĐT.

về vấn đề an ninh điện tử, Việt Nam chưa có các biện pháp thích hợp và hiệu quả, cũng như khung pháp lý chưa phù hợp cho hoạt động trên mạng như chữ ký điện tử hay chứng nhận thẩm quyền.

An ninh điện tử của Việt Nam chưa thể theo kịp sự phát triển của TMĐT trong vài năm tới. Ông Bách cũng đề xuất phải nhanh chóng nâng cấp công nghệ an ninh điện tử để tạo một hệ thống mạng an toàn, nuôi dưỡng sự phát triển của tất cả các lĩnh vực kinh tế - xã hội. Một trong những việc có thể giúp tăng cường an ninh mạng là tạo điều kiện cho người sử dụng lựa chọn nhiều cấp độ bảo mật khác nhau như bằng mật khẩu, chứng từ điện tử hay sử dụng những chiếc thẻ thông minh. Những quy định về sở hữu trí tuệ, chống vi phạm bản quyền và chữ ký điện tử.

Ngoài ra Phó tổng cục trưởng Tổng cục bưu điện Trần Đức Lai còn cho biết Nhà nước đã giao Bộ thương mại chủ trì soạn thảo Pháp lệnh thương mại điện tử (Việt Nam xem chữ ký điện tử là một phần trong TMĐT), trong đó Tổng cục

Chữ ký điện tử là gì?

SƠN DƯƠNG

Thương mại điện tử VN có Luật chữ ký điện tử chưa?

Thủ tướng đã ban hành quyết định về chữ ký điện tử nhưng tình hình thực tế cho ta thấy một số tồn đọng phải giải quyết để vấn đề này trở nên hiện thực:

Tại hội nghị APEC TEL 25, hôm 11-3, ông Vũ Xuân Bách, đại diện của Trung tâm thông tin mạng Internet Việt Nam (VNNIC) thuộc Tổng cục bưu điện, đã đưa nhận định một số mô hình TMĐT ở nước ta hiện đang được triển khai vẫn mang tính sơ khai, như siêu thị điện tử. Tuy nhiên, yếu tố quan trọng nhất đối với sự phát triển của TMĐT là hệ thống thanh toán trực tuyến vẫn đang trong giai đoạn thử nghiệm. Việc sử dụng thẻ tín dụng còn khá mới mẻ đối với phần lớn người dân. Ngay cả phía phát hành thẻ tín dụng là các ngân hàng vẫn chưa thực sự tập trung phát triển TMĐT. Đặc biệt

bưu điện là một thành viên. Ban soạn thảo phần đầu năm 2002 sẽ hoàn thành khung, gồm những vấn đề cơ bản, để từ đó hoàn chỉnh chi tiết. Đây là nỗ lực thúc đẩy quá trình xây dựng cơ sở hạ tầng pháp lý cho thương mại điện tử, bảo vệ quyền lợi của người tham gia thương mại điện tử. TMĐT sẽ giúp các doanh nghiệp Việt Nam rất nhiều, trong việc tìm hiểu thị trường, giao dịch, ký kết làm ăn với đối tác trong khối AFTA và các nước khác trên thế giới. Cơ sở hạ tầng pháp lý là thách thức chủ yếu trong việc chấp nhận và ứng dụng TMĐT. Chẳng hạn, phát triển pháp luật thương mại điện tử, trong đó có nhiều lĩnh vực liên quan như chữ ký điện tử, văn bản điện tử, chứng từ điện tử, chứng thực điện tử, bảo vệ người tiêu dùng, bảo vệ sở hữu trí tuệ, giao dịch điện tử, kế toán - thanh toán điện tử, tội phạm trên Internet... ■